Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського» Факультет Інформатики та Обчислювальної Техніки Кафедра Обчислювальної Техніки

Лабораторна робота № 2

з дисципліни «Чисельні методи»

на тему

«Розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР) прямими методами. Звичайний метод Гауса та метод квадратних коренів»

Виконав: студент гр. IП-93 Домінський Валентин Викладач:

доц. Рибачук Л.В.

3міст

3mict	2
1 Постановка задачі	
2 Розв'язок	
 3 Розв'язок у Mathcad	
4 Лістинг програми	

1 Постановка задачі

Розв'язати систему рівнянь методом Гауса з кількістю значущих цифр m=6.

$$\begin{bmatrix} 8.3 & 3.42 & 4.1 & 1.9 \\ 3.92 & 8.45 & 7.98 & 2.46 \\ 3.77 & 8.01 & 8.04 & 2.28 \\ 2.21 & 2.85 & 1.69 & 6.99 \end{bmatrix} \cdot X = \begin{bmatrix} -9.85 \\ 12.21 \\ 14.65 \\ -8.35 \end{bmatrix}$$

Вивести всі проміжні результати та розв'язок системи. Навести результат перевірки: вектор нев'язки r = b - Ax, де x - отриманий розв'язок.

Розв'язати задану систему рівнянь за допомогою програмного забезпечення Mathcad. Навести результат перевірки: вектор нев'язки $r = b - Ax_m$, де x_m - отриманий у Mathcad розв'язок.

Порівняти корені рівнянь, отримані у Mathcad, із власними результатами за допомогою методу середньоквадратичної похибки.

2 Розв'язок

Нижче наведені результати виконання програми.

Розширена матриця А:

```
Extended Matrix =
8.3 3.42 4.1 1.9 -9.85
0.0 -14.471582 -12.796429 -3.308673 -35.702806
0.0 0.0 -8.331822 45.075576 -78.43977
0.0 0.0 0.0 44.022875 -21.6207
```

Розширена матриця А з одиницями на головній діагоналі:

```
Extended Matrix In Row Echelon form =
1.0 0.412048 0.493976 0.228916 -1.186747
0.0 1.0 0.884245 0.228632 2.467098
0.0 0.0 1.0 -5.41005 9.41448
0.0 0.0 0.0 1.0 -0.491124
```

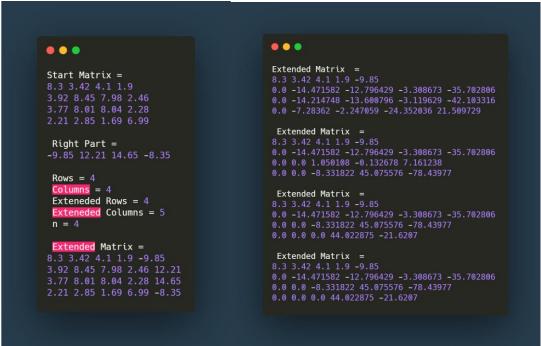
Вектор коренів рівнянь x:

```
X = -3.013084 -3.39588 6.757474 -0.491124
```

Вектор нев'язки r = b - Ax:

```
R =
[-0.000001 -0.000002 -0.000003 -0.000001]
```

Увесь вивід:


```
Extended Matrix =
8.3 3.42 4.1 1.9 -9.85
0.0 -14.471582 -12.796429 -3.308673 -35.702806
0.0 0.0 -8.331822 45.075576 -78.43977
0.0 0.0 0.0 44.022875 -21.6207

X =
-3.013084 -3.39588 6.757474 -0.491124

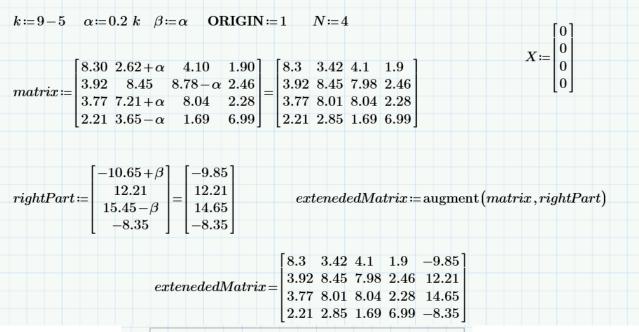
Extended Matrix =
8.3 3.42 4.1 1.9 -9.85
0.0 -14.471582 -12.796429 -3.308673 -35.702806
0.0 0.0 -8.331822 45.075576 -78.43977
0.0 0.0 0.0 44.022875 -21.6207

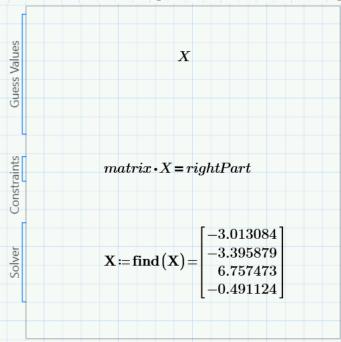
Matrix multipled by X =
[-9.849999 12.210002 14.650003 -8.349999]
R =
[-0.000001 -0.000002 -0.000003 -0.000001]
```

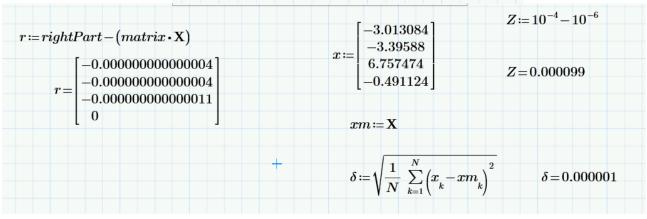
З вигляду вектору нев'язки випливає, що метод Гауса ε доволі точним для розв'язання систем з несиметричною матрицею A, на відміну від методу квадратного кореня, який ε абсолютно точним для симетричних матриць.

3 Розв'язок у Mathcad

Нижче наведено розв'язок системи у Mathcad

Вектор нев'язки з округлення:

$$r = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Вектор нев'язки без округлення:

$$r\!=\!\begin{bmatrix} -0.0000000000000004\\ -0.00000000000000004\\ -0.00000000000000011\\ 0\end{bmatrix}$$

Порівняння отриманого результату (п. 2) із результатом з Mathcad за допомогою методу середньоквадратичної похибки:

$$\delta \coloneqq \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{k=1}^{N} \left(x_k - x m_k \right)^2} \qquad \qquad \delta = 0.000001$$

У технічних розрахунках точність вимірювань характеризують відносною похибкою. Результат вважають гарним, якщо відносна похибка не перевищує 0,1 %. Отже Наш результат є гарним

4 Лістинг програми

Lab2.py

```
# need for multiplicating matrices in the end
import numpy as np
# region Starting Values
matrix = [[8.30, 3.42, 4.10, 1.90],
     [3.92, 8.45, 7.98, 2.46],
     [3.77, 8.01, 8.04, 2.28],
     [2.21, 2.85, 1.69, 6.99]]
rightPart =[-9.85, 12.21, 14.65, -8.35]
onesDiagonal = False
n = len(matrix)
X = [0] * n
rounding = 6
# endregion Starting Values
# copy matrix to create extended matrix
extendedMatrix = list(map(list, matrix))
# region Prints
# Print vector
def PrintVector(vectorName, vector):
  print("\n",vectorName,"=")
  for i in vector:
    print(i, end = ' ')
  print()
# print matrix
def PrintMatrix(matrixName,matrix):
  print("\n",matrixName,"=")
  for i in matrix:
    for j in i:
      print(j, end=" ")
    print()
# print additional parametrs
def PrintParametrs():
  print("\n Rows =", rows)
  print(" Columns =", columns)
  print(" Extended Rows =", extendedRows)
  print(" Extended Columns =", extendedColumns)
  print(" n =", n)
# just printing
def PrintAll():
  PrintMatrix("Start Matrix",matrix)
  PrintVector("Right Part", rightPart)
```

```
PrintParametrs()
  PrintMatrix("Extended Matrix",extendedMatrix)
# endregion Prints
# add right part to main matrix
RPCounter = 0
while RPCounter < len(rightPart):</pre>
  extendedMatrix[RPCounter].append(rightPart[RPCounter])
  RPCounter += 1
# region Getting rows and columns
rows = len(matrix)
columns = len(matrix)
extendedRows = len(extendedMatrix)
extendedColumns = len(extendedMatrix)+1
# endregion Getting rows and columns
PrintAll()
tempMatrix = list(map(list, extendedMatrix))
# Iterating through matrix
# Forward Elimination without Row Echelon
for i in range(rows):
  for j in range(i+1,columns):
    # Getting max number
    maxNum = [max(k, key=abs) for k in zip(*tempMatrix)][0]
    columnArray = [sub[i] for sub in extendedMatrix]
    maxNumIndex = columnArray.index(maxNum)
    # Swapping rows
    firstTempRow = extendedMatrix[:][i]
    rowToChange = extendedMatrix[:][maxNumIndex]
    extendedMatrix[i] = rowToChange
    extendedMatrix[maxNumIndex] = firstTempRow
    # Doing triangular matrix
    if matrix[j][i] == 0:continue
    topElement = extendedMatrix[i][i]
    bottomElement = extendedMatrix[j][i]
    multiplier = topElement / bottomElement
    for k in range(i,extendedColumns):
     extendedMatrix[j][k] = round(extendedMatrix[i][k] - (extendedMatrix[j][k] * multiplier),
rounding)
  PrintMatrix("Extended Matrix ",extendedMatrix)
```

```
# Creating temp matrix for correct numbers and indexes
  tempMatrix = list(map(list, extendedMatrix))
  for z in range(i+1):
    for m in tempMatrix:
      del m[0]
  for z in range(i+1):
    del tempMatrix[0]
PrintMatrix("Extended Matrix ",extendedMatrix)
# Make Row Echelon Form
if onesDiagonal == True:
  for i in range(n):
    for j in range(n):
      if i == j:
        if matrix[j][i] == 0:continue
        topElement = 1
        bottomElement = extendedMatrix[j][i]
        multiplier = topElement / bottomElement
        for k in range(i,extendedColumns):
          extendedMatrix[j][k] = round(extendedMatrix[j][k] * multiplier, rounding)
  PrintMatrix("Extended Matrix In Row Echelon form", extendedMatrix)
# Search for X
# Back-Substitution
for i in range(rows-1, -1, -1):
  element = extendedMatrix[i][extendedColumns-1]
  for j in range(i+1, extendedColumns-1):
    element -= extendedMatrix[i][i] * X[i]
  finalElement = element / extendedMatrix[i][i]
  X[i] = round(finalElement, rounding)
PrintVector("X",X)
PrintMatrix("Extended Matrix",extendedMatrix)
# region Check the results
multiplied = np.round(np.dot(matrix,X),rounding)
print("Matrix multipled by X = \n", multiplied)
R = np.round(np.subtract(rightPart,multiplied),rounding)
np.set_printoptions(suppress=True)
print("R = \n",R)
# endregion Check the results
```

Висновок:

Я навчився розв'язувати СЛАР прямими методами (метод Гауса), отримав більше знань для роботи з MathCad та на практиці з'ясував, як порівнювати результати методом середньоквадратичної похибки.